

dr hab. Radosław Skalski
Wydział Architektury Wnętrz
Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

Warszawa 21.08.2023

Ocena pracy doktorskiej, dorobku artystycznego i dydaktycznego Pani mgr Moniki Jenowein – Patyczek, sporządzona w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki, wszczętym przez Radę ds. stopni w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Pani Monika Jenowein – Patyczek swoją artystyczną edukację rozpoczęła w Państwowym Liceum Sztuk Pięknych w Gdyni Orłowie. Latach 1996-2002 roku odbyła studia z zakresu grafiki użytkowej na Wydziale Malarstwa i Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku w międzyczasie wyjeżdżając na roczne stypendium do Schule für Gestaltung w St. Gallen.

W 2001 roku obroniła w ASP w Gdańsku wyróżniony przez Rektora dyplom magistra sztuki na Wydziale Malarstwa i Grafiki, na specjalizacji Grafika Użytkowa pod kierunkiem profesora Górskiego. Od 1998 roku członkini Związku Polskich Artystów Konceptualistów, a od 2002 roku również Związku Polskich Artystów Fotografików.

Bezpośrednio po studiach organizowała Gdański Salon Plakatu, w latach 2002-04 pracowała jako menedżer kulturalny w Domu Holenderskim przy Konsulacie Niderlandów w Gdańsku.

Od roku 2007 p. Jenowein – Patyczek działała w Wielkiej Brytanii jako fotograf artystyczny, projektant graficzny, wykładowca na zajęciach artystycznych.

W roku 2008 ukończyła podyplomowe studia w Manchester Metropolitan University – Business School na kierunku Marketing i Branding Sztuki, jednocześnie prowadząc własne interdyscyplinarne poszukiwania artystyczne.

W latach 2016 - 2022 pracowała doktorantka jako wykładowca na Wydziale Architektury Wnętrz i Wzornictwa w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku kontynuując jednocześnie naukę na Międzywydziałowych Środowiskowych Studiach Doktoranckich w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Zgodnie z załączonym do dokumentacji biogramem, Kandydatka nie ubiegała się wcześniej o tytuł doktora.

Dorobek naukowo twórczy

Przedstawiony do oceny dorobek naukowo twórczy kandydatki obejmuje głównie działania i prace z lat 2015 –2022 z jednym wyjątkiem cyklu fotografii z Mostu Karola w Pradze z roku 2003.

Pani Jenowein - Patyczek zdaje się przez lata poszukiwać własnej drogi twórczej prowadząc działania artystyczne w obrębie różnych dziedzin sztuki, filozofii, nauki.

Kandydatka, jak możemy wyczytać w Jej portfolio „*brała udział w licznych wystawach zbiorowych i indywidualnych w kraju i za granicą. Otrzymała wiele międzynarodowych nagród. Przez wiele lat prowadziła własne studio artystyczne w Londynie, które zaowocowało szeregiem publicznych instalacji, wystaw i nagród. W 2016 została wytypowana do wzięcia udziału w wystawie 20 znaczących artystek w Londynie w Exhibition Gallery, Tower Bridge.*”

W twórczości doktorantki motyw mostu od początku jest wyjątkowo istotny.

Ważny w tym kontekście wydaje się cykl grafik *London Roundels* zaprezentowanych w Londynie na międzynarodowej wystawie „*Building Bridges, the Female Perspective*” ponieważ to tam po raz pierwszy pojawiają się koliste formy nazywane przez Doktorantkę *Roundellesami*, które po kilku latach zostaną wykorzystane przez Nią w projekcie doktorskim.

Ważnymi pracami z punktu widzenia przyszłej pracy doktorskiej wydaje mi się także instalacja *Most Krowi*, gdzie pojawiają się rozwiązania rzeźbiarskie, do których później sięga Pani Patyczek w swoim projekcie doktorskim.

Podobnie dzieje się z pracą „*Cycki sztuki kobiecej*” zaprezentowaną we Wrzeszczu w październiku 2019. Forma tych rzeźb wydaje się bardzo zbliżona do formy *Mostellesów* będących częścią pracy doktorskiej Kandydatki.

Ciekawą część dorobku artystycznego p. Jenowein-Patyczek stanowią instalacje w przestrzeniach publicznych. Dobrym przykładem jest prosta w formie instalacja rzeźbiarska „*Tide goes in, Tide goes out*” zrealizowana na Tamizie przy budynku ratusza City of London.

Jest to praca o tyle zaskakująca, że wydaje się całkowicie sprzeczna w swym charakterze w stosunku do cykli realistycznych głów i popiersi zrealizowanych w latach 2009 – 2016. Zdają się one znacznie bliższe mocno dekoracyjnej sztuce Prerafaelitów niż inne bardziej proste w formie i wyrazie prace Autorki.

Zwracającym uwagę wątkiem pracy p. Jenowein-Patyczek są Jej działania dydaktyczne poświęcone przede wszystkim teorii koloru.

W latach 2016 – 2022 Doktorantka pracowała jako samodzielny wykładowca *Wiedzy o kolorze* oraz *Kolor w kreacji przestrzeni* na Wydziale Malarstwa, Międzywydziałowym Instytucie Nauk o Sztuce, Wydziale Architektury i Wzornictwa na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, a także w latach 2017-2018 na Akademii Sztuk Stosowanych w Sopocie.

Efektom tych działań są bardzo interesujące prace studenckie zamieszczone w portfolio Kandydatki.

Kandydatka w portfolio sama pisze o sobie:

„W twórczości artystycznej wykorzystuję wiele mediów. Moje zainteresowania oscylują wokół zagadnienia połączeń i koloru we wszystkich niemal dziedzinach sztuki i nauki. Tym bardziej, tematem moich poszukiwań artystycznych są mosty, a kolor ich spoiwem, zarówno w fizycznym jak i refleksyjnym sensie. Sprawdzam możliwości identyfikacji »mostów i połączeń«, również na bazie naszej kultury, nauki i natury. Aspekt społeczny i badawczo-dydaktyczny gra rolę równorzędną z artystycznymi działaniami. Efekty tych poszukiwań i badań staram się popularyzować na ogólnopolskich konferencjach, publikacjach akademickich oraz artystycznych działaniach, jako obiekty w przestrzeni publicznej, łącząc kilka dziedzin sztuk wizualnych i tworząc interdyscyplinarne działania i projekty społeczne.”

Praca doktorska

Doktorantka ukończyła Międzywydziałowe Studia Doktoranckie ASP w Gdańsku.

Promotorem Jej rozprawy doktorskiej jest prof. dr hab. Adriana Majdzińska, pomocniczym promotorem jest docent architekt Cristina Boeri, prowadząca Laboratorium Koloru, na Wydziale Projektowym Politechniki Mediolańskiej we Włoszech.

Swoją pracę doktorską zatytułowaną „Identyfikacja artystyczna mostów w Gdańsku – metafizyka kolorów i Czwórnia w metodzie doboru barw” Autorka poświęciła w części teoretycznej ontologicznym badaniom nad istotą 12 wybranych gdańskich mostów, a w części praktycznej opracowaniu własnego nowatorskiego systemu doboru barw. Całość uzupełnia załączone portfolio Autorki.

Opis metody badawczej i opracowanego dzieła uważam za czytelny i szczegółowy. Pozostają również pod wrażeniem graficznego sposobu przedstawienia dysertacji. Swoisty paradoks pracy doktorskiej p. Jenowein-Patyczek polega na fakcie, że w pierwszej chwili wydaje się ona nadspodziewanie analityczna po to, żeby na samym końcu doprowadzić do pełnej syntezy.

Połączenie wszystkich wymienionych powyżej ścieżek i metod poszukiwań doprowadziło do powstania 12 przestrzennych polichromowanych form zbliżonych do fragmentu kuli lub elipsoidy. Autorka nazywa je Mostellesami, bo każda z nich poświęcona została jednemu z gdańskich mostów, o którym opowiada.

Pani Jenowein-Patyczek studiując filozofię Heideggera i jego sposób opisu świata zainspirowała się przede wszystkim stworzoną przez niego koncepcją tzw. czwórni, którą określa filozof harmonię śmiertelnych, bogów, ziemi i nieba.

We własnych poszukiwaniach autorskiego sposobu pozwalającego na identyfikację artystyczną mostów, którą rozumiem jako identyfikację graficzną rozszerzoną formalnie o elementy przestrzenne, a znaczeniowo o elementy ontologiczne.

Na potrzeby swoich badań zmienia Kandydatka jednak elementy czwórni Heideggera na własny zestaw czterech pojęć. Są nimi teraz Funkcja, Materia, Otoczenie i Przesłanie.

Na podstawie wizji lokalnych mostów i pejzażu otaczającego każdy z nich, trzem z tych pojęć przypisuje Autorka zaobserwowane i skodyfikowane kolory, a czwartemu przyporządkowuje syntetyczne szkice ilustrujące widok po każdej stronie mostu.

Skoro zostały zmienione wyjściowe elementy czwórni, nie jestem pewien, czy istniała w ogóle potrzeba odnoszenia się do filozofii Heideggera i właśnie dlatego traktuję ją wyłącznie jako inspirację do dalszych działań. Metoda Doktorantki zdecydowanie bardziej kojarzy mi się z opracowaniem funkcji matematycznej pozwalającej na opis obserwowanej rzeczywistości.

Idąc dalej tym tropem, dochodzę do przekonania, że stworzona przez p. Jenowein-Patyczek metoda jest w pełni uniwersalna właśnie dzięki matematycznemu opisowi.

Czytając filozoficzne rozważania Doktorantki oraz wnikając w logikę opracowanego przez Nią sposobu opracowania dzieł mających stanowić identyfikację artystyczną fizycznych obiektów takich jak mosty, dochodzę do przekonania, że w swojej pracy ociera się Autorka nie tylko o filozofię i matematykę, ale poprzez pojęcie nieskończoności już niemalże o teologię.

Stąd może bierze się piękno wykreowanych przez p. Jenowein – Patyczek obiektów artystycznych.

Uważam, stworzony przez Kandydatkę cykl dzieł artystycznych zwanych przez Nią Mostellesami wraz z opracowaną metodą badawczą nazwaną Czwórnią w metodzie doboru barw za oryginalne osiągnięcie artystyczne i naukowe pozwalające także na szerokie zastosowanie w praktyce, co udowodniła Doktorantka jednoznacznie prezentując wyniki swoich badań i poszukiwań w rozdziale Cykl 12 Mostów. Jestem w pełni przekonany, że doktorantka wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną w zagadnieniach związanych z dyscypliną sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki. Stwierdzam, że praca spełnia warunki wymienione w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o stopniach i tytułach w zakresie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki, przedkładając niniejszym Radzie ds. stopni ASP w Gdańsku wniosek o nadanie Pani Monice Jenowein-Patyczek stopnia doktora sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki.

Radosław Skalski

Dr hab. Radosław Skalski

Wydział Architektury Wnętrz

Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie